

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6icia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidiceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tace'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 89.

Brasiovu, 21. Septembre 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Diet'a Transilvaniei.

Siedinti'a XXXII din 21. Septembre 1863.

(Urmare d. Nr. trecut.)

Presied. depinde dela Esc. S'a St. Siulutiu. Care se si invoiesce cu specificarea lui Balomiri; se spirginesce.

Gull dep. Sighis6ioarei observa, c6 astadi s'a datu mai multu pe facia, ca unii d'in stang'a vr6u a ataca pusetiunea de dreptu a natiunei sasesci in Ard6lu, lui nui plesni prin minte, c6 §-lu 11 aru fi menitu, a sapa suptu pusetiunea de dreptu a sasiloru, acuma inse baga de s6ma, ca stang'a vr6 se se folos6sca de ocaziune a amenintia universitatea natiunei sasesci, drepturile, ba si sustarea ei. F6rte l'au superatu propos. Metropolitului si inca spriginita. E de convingere ca interesulu e motivulu de capetenia alu pop6rcloru, cu atatu mai multu si mai fara priviatia, cu catu unu poporu e mai pu6inu cultivatu. Nu vr6 a'si laud6 ciocanulu, ca-ce numai o privire preste ti6ra 'lu scutesce de a laud6 natiunea s'a; un6 totusi n'o p6te tac6, cumca romenii s6u romanii, dupa legislatiunea antemartiala valachi numiti, numai fratiloru sei germani au de a multumi pusetiunea de dreptu c6 natiune (? ?) apoi Domniloru, membrii centrului nu sunt legati de soaune. Domniloru mei! araru p6te ceva mai bunu urma (ad amenintia a parasi si ei dieta) Se insi6la cei ce sunt de opiniune, ca pusetiunea de dreptu a natiunei sase se radima pe unu privilegiu.

Cine pretinde, ca a invetiatu Abecenulu dreptului de statu ardel6nu, trebue se scia, ca privilegiulu Andreanu e doeu-mentu si tractatu serbatorescu incheiatu intre colonistii germani si cor6na formalmente, „libertate qua vocati fuerant“ se dice acolo. Dupa diplom'a din 20. Oct. pusetiunea de dreptu a natiunei sasesci se radima pe acelea legi fundamentale, pe care se radima si pusetiunea auton6ma a Ard6lului si dreptulu lui autonomu, ceea ce se doved6ce si prin biletulu de mana din 20. Oct., care asi6dia principiulu, ca drepturile natiuniloru, confesiuniloru si stateloru indreptatite pana acumu se se aduca in conglasuire cu pretensiunile natiuniloru, confesiuniloru si claselor, care nu luasera parte la legislatiune. Cine vr6 a sapa suptu constitutiunea municipala sas6sca, ataca drepturile ei antonome, si ac6sta nu se p6te in eonsultarile unui §-lu de lege pentru limba. Din ac6stea temeiori nu p6te se apere prop Metropolitului si inca pentruca e necorespondiatoria, fiindca in totu anulu s'aru repeti amutiaturile; sta dara pe lenga proi. regimului.

Episc. Fogarasi. In. presidiu! in. casa! D6ca trebue se mi para reu si se me d6ra, ca me afli silitu a vorbi, ac6sta trebue se o dicu in casulu de facia, candu facia cu Metrop. gr.-cath. cata se'mi dechiaru opiniunea, cu care de altmintrea din totu sufletulu m'asi invoi; inse prop. Esc. S'ale bate asia departe facia cu acea natiune, a carei membru nepretensiosu sunt si eu, taia atatu de departe, incatu 'mi este preste potintia c6 se nu pasiescu in contra ei.

Esc. S'a a binevoitu a recomand6, la §-lu 11 alu reg. o astfelu de modificatiune, c6 in locu de representanti'a municipieloru, comunelor si districtelor se otar6sca limb'a corpulu alegatoriu pentru dieta. Puterea importat6re a aces-tei propusetiuni mai vertosu cu privire la comitatele magiare (?) bate atatu de departe, p6rta in sinulu seu atatea pericule si multe amaratiuni, dara dupa parere'mi 'i lipsesce si temeiu-ulu legalu, incatu 'mi este preste potintia, c6 se nu o comitezu cu unele observari.

Inainte de t6te, o spunu, ca n'are temeiu legalu; in sistem'a mai pr6spata a legislatiunei cercurile alegat6re n'au neci unu dreptu altulu, neci nu potu se aiba, decatu singuru numai alegerea deputatiloru dietali si inca numai pentru diet'a ac6sta, s6u pentru durarea ei, asi6 e ac6st'a acumu in tota Europ'a cu ordinea reprezentativa. (Helyes) A lati dara drep-

tulu alegatoriloru si la alte obiecte comunale s6u municipale n'ar fi alt6, decatu a resturn6 din fundamentu sistem'a reprezentativa. (Bravo.)

Dar' pentru mai incolo, f6rte bine a observatu D. dep. antevorbitoriu, ca, fiindca dupa legile Ard6lului cata se se tiena in totu anulu dieta, acelea neajunse, care potu se intrevina la otarirea limbei in comune, orasie si tienuturi, s'aru repeti in fiacare anu, si atunci unde s'aru afla tier'a ac6sta? unde aru fi aici pacea natiuniloru intre altfelu de valuri pe totu anulu?! (helyes)

Me rogu inalta casa reprezentativa, eu sum departe de a apas6, drepturile nationale. Profundu simtiescu eu ac6sta, cumuca d6ca vreo natiune si mai tardiu 'si sc6te la val6re indreptatirea nationala, ea totusi are deplina pretensiune la ac6sta. Dara binevoiti a lua si ac6sta in consideratiune, ca 6re pe care natiune o ar ajunge una astufeliu de specia de esarticulare, de cumuva acestu amendamentu s'ar redic6 la valore de lege? Comitatele, ele se numescu aici, si suptu ele intielegu pe natiunea magiara. Ac6sta natiune e aceea, care, d6ca pe lenga censulu celu micu de acumu s'ar intempla otarirea limbei in comitate si districte, s'ar eschide cu totulu dela limb'a s'a, tocm'a aceea natiune, care — asia credu — pe lenga t6te institutiunile mai n6ue, — care p6te 'i servescu spre dauna si umilire, isi are si istoria indreptatirea; pentru ca ea a castigatu in patri'a, ea a castigatu in patria constitutiunea si ea o a susutienutu (helyes!) (mare complimentu pentru nobilimea romana, ca aci vedemu, ca ea neci n'a mai esistatu in istori'a vorbitorului R.)

De aceea in. casa reprezentativa, eu nu poftescu tocm'a, c6 dreptulu cuiv'a se se vateme, nu poftescu c6 se se scurteze egal'a indreptatire a cuiv'a: dara — 'mi pare reu, ca a-bia se afla aici din natiunea magiara si secuia, care se apere drepturile natiunei loru. — Binevoiti celu pu6inu a'mi primi cuviutele mele cu acea consideratiune, c6 unu amendamentu o6 ac6sta se nu se redice la conclusu dietalu, care ar vatema atatu de profundu drepturile acestoru doue natiuni.

C. Schmidt in contr'a Contelui Siulutiu si a lui Balomiri privindu acea propusetiune de atacare indirecta asup'r'a municipieloru sasesci; se se astepte pana candu se voru regula municipiile, care acumu nu sunt la ordinea dilei si concede si aceea, ca acumu nu se afla organizate tocm'a dupa principiulu egalei indreptatiri. Apoi pe bas'a ac6sta de acumu, care tiene de joi pana mai apoi, neci se p6te pune in pracs'a unu astufeliu de amendamentu. Nu vr6 se se dusiman6sca unii cu altii, si remane pe lenga proiectulu regimului.

L6szl6ffy in contr'a Metropolitului.

M. Binder susutiene pe Fogarassy, C. Schmidt si numesce prop. lui Siulutiu contraria constitutiunei Tranniei.

Elia Vlassa pornesce din principiulu: „quod uni justum alteri aequum esse debet“ si 'si da parerea s'a despre representanti'a municipala.

„Dela 1791 principatulu nostru av6 parte de 3 representantie municipale preschimbate un'a ca alt'a, un'a decatu alt'a mai reu demarcata si nece un'a corespundiat6re scopului.

In t6te statele lumei civilizate si organizate dupa principiile de statu moderne, nu vedu se se mai afle vreo reprezentantia asemenea reprezentantiei organizate dupa instructiunea Keményi-ana.

O spunu din capulu locului, ca si eu sum pentru reprezentantia si o dorescu din totu sufletulu.

El n6k: Csak azt m6ltoztass6k tekintetbe venni, hogy azon utasit6s, mely szerint a municipiumok a megy6kben 6s sz6kely-sz66kben 6sszealkotva vannak, a mostani kormány 6ltal adatott ki, 6s nem a lel6pett kormány 6ltal.

Vlassa: Asia e! dar' de 6re-ce e vorba, ca re-

presentanti'a acést'a insusi va decide limb'a municipiului, socotescu, ca nu va fi de prisosu, macaru unele trasuri a aduce din ea, cá se se védia neajunsele ei" despre cari vorbesce asia :

... Representantia cestionata luata dupa factorii, din carii si dupa proportiunea in carea au fostu compusa si dupa spiritulu de care a fostu condusa, n'a respunsu neci conceptului dreptului de reprezentatiunea poporului, ca cine a mai vediutu, cá o minoritate re-representata intr'o disproportione atatu de batatóre la ochi se se urce la maioritate absoluta? apoi trairu cu dreptulu maiestritu, séu mai bine abusandu cu puse-tiunea s'a se jóce fest'a regimului cu multe ocațiuni si se iè in bataia de jocu pretensiunile celea mai juste si mai moderate ale maioritatei, figurandu apoi, cá re-presentantia municipala se represente si se spriginésca ori-ce interese, numai celea adeverate ale regimului si ale municipiului neci decumu?

Lasu apoi, ca din indolentia catra totu ce n'a fostu omogenu cu principiile si interesele s'ale si din dispre-tiu, cu care s'a portatu catra cei ce si formau preten-siuni de dreptu la afacerile municipale a supasatu ori ce manifestatiune de simtiu nationale, a negligitu inve-tiamentulu scolasticu — din negrige, — séu ce mai sciu eu, a desecatu cutiile comuneloru, preste totu au dela-satu in manele sórtci acelea institutiuni, ce fura scóse la viétia si fura spriginite chiaru sub absolutismu.

Mai este o impregiurare, ce nu o potu retacé, a opacitu chiaru progresulu reformeloru, otaritu de a se introduce de regimu, dupa parintiescile intentiuni ale Mai. Sale, ca-ci ponenduse pe terenulu dreptului de continuitate, luatu in intielesulu celu mai strinsu alu cu-ventului intr'o pasivitate de plumbu, mesurile celea mai salutarie ale regimului cu cuventu, ca ele jignescu in drepturile constitutiunei patriei, séu ca nu se tienu de competinti'a reprezentantie, respingundule dela sine, séu le-au delaturatu cu totulu séu ponendu!e pedeci preste pedeci nu le lasá se ajunga la iérba verde.

Déca din cele trecute 'mi va fi iertatu a trage o consecintia pentru venitoriu, cutediú a intari, ca repre-sentanti'a de astadi neci pre venitoriu nu va poté aflá calcululu Minervei, si asiá in pusetiunea s'a va decide per majora. --

Cu aceast'a apoi ce amu castigatu? In comitate si scaunele secuiesci limb'a municipiului va fi limb'a magiara totu carea a fostu, in celea sasesci asemenea, limb'a romanésca va remané eara extra muros, lasata cá vai de ea „usque ad bene placitum.“

Egal'a indreptatire astufeliu aplicata e numai chi-mera. —

Astadi nu se mai póte suferi, cá vreo nationalitate, de si in minoritate, se se maiorizeze prin alt'a, cu a-tatu mai puçinu se cada jértfa alteia, cea ce a disu Bonfiniu despre noi romanii, ca non tam pro vitae etc. se póte dice despre tóte natiunile Austriei per escelen-tiam ale Transilvaniei.

A recunósce influinti'a si urmarile celea stricatióse ale unei mesuri administrative séu ale unei ordinatiuni guvernamentale, si a o trece in condic'a legéi cu pre-judetiu, injuria si dauna altui'a e cea mai mare asu-prise si nedreptate, a o trece, cu daun'a s'a propria, e cea ce a disu S. Augustinu, aliis prodesse sibi obesse.

Si asia eu me alaturu cu totulu pre lenga propu-nera Esc. Sale Dlui metropolitu Siulutiu. (Bravo!)

R a n n i c h e r dice, ca cuprinsulu prop. Metropolitului neci s'ar poté recunósce din partea statului, pentruca pe cor-pulu alegatoriloru de deputati, cá pe o masa curgatóre, nu se póte statulu basa, si chiaru candu s'ar si primi acestu a-mendamentu de dieta, nu s'ar sanccioná de Maiestate.

R u s u considerandu limb'a, cá unu maru de cérta dice: ... „In §. regimului se dice, cumuca limb'a oficiósa a muni-cipiului se o hotarésca reprezentantii municipialoru respective. Eu trebue se marturisescu, in. casa! ca eu §-lu acest'a din

proieptu nu me potu multumi, pentruca representanti'a de astadi a Tranniei dupa parerea mea nu e drépta si nu pu-temu se soimu, ca pe venitoriu ce feliu de reprezentantia va fi, fiinduca in §-lu urmatoriu se dice, ca legea acést'a are va-lóre numai pana ce va tiené activitatea acestei reprezentantie.“ Mai incolo neinvinduse neci cu principiulu §-lui reg. dice:

„Eu in. casa! din causele, care le-au adusu mai multi stimati Dni inainte, nu potu partini neci proieptulu Esc. Sale D. metropolitu, pentruca, precumu aflú eu, pe viitoriu acea natiune, carea va fi mai bine reprezentata in municipiu, va maiorisá pe celelalte, si de aceea 'mi iéu libertate de a face si eu o propunere, care suna asia :

„In municipii defige limb'a pentru afacerile municipali reprezentanti'a respectivului municipiu cu respectarea limbe-loru domnitóre in acelasu municipiu.“ Si finesce intrebandu:

„Pentru ce se nu fia limbele municipiului mai multe? De acea recomandu in. case proieptulu meu. Intrevorbesce Presiedintele pentru terminulu domnitórie.

R u s u: Me rogu! se se puna in locu de „domnitórie“ „usitate“ pentru cá se se delatureze ori ce presupuneri false —

Esc. S'a Sterc'a Siulutiu: Eu marita casa! me voiu restringe numai la ingrijirea Ilustritatei Sale Dlui episcopu si regalistu si préveneratului meu vechiu amicu Fogarassy.

Mari'a S'a are mare ingrijire, cumuca in propuse-tiunea mea s'ar cuprinde o restringere a fratiloru ma-giari din comitate, si spre apararea causei fratiloru sei magiari provóca Ilustritatea S'a si la dreptulu istoricu, din care totusi socotesce, ca ar trebui se se respecteze dreptulu limbei magiare mai multu si in comitate.

Eu asigurezu pe Ilustritatea S'a despre aceea, cumuca neci celu mai puçinu nu mi-a statu in cugetu, cá drepturile limbei magiare se le constringu, fara pre-cumu vréu, cá neviolabile se remana limb'a natiunei magiare, asia de alta parte detori'a cea santa si a mea este, cá asemenea se aparú egal'a indreptatire si a lim-bei natiunei mele, facia cu a celoralalte collocitóre natiuni.

Pentru aceea dar' eu socotescu, ca atunci, candu eu in propunerea mea vréu a asigurá egalitatea drepturiloru limbei natiunei mele, nu se face nedreptate neci la o sora nationalitate din Transilvani'a. Si déca totusi Ilustritatea S'a, atunci candu am disu, cumuca hotarirea limbei municipali se o faca corpulu acel'a, care are dreptu de a alege si deputati in dieta, s'a temutu cumuva, ca se voru vatemá drepturile limbei natiunei magiare, si ingrijirea s'a si-a concentratu-o numai singuru pentru fratii sei din comitate, eu m'asiu rogá, cá se binevoiésca a socoti, cumuca in Tranni'a nu sunt numai comitate, ci mai sunt inca si scaunele secuiesci, in cari preponderanti'a poporului si a locui-toriloru sunt de aceea originalitate si de aceasi limba cu natiunea magiara, care locuiesce in comitate.

Eu nu me temu si nu me ingrijescu, ca va pati nationalitatea mea ceva scurtare in drepturile limbei sale in scaunele secuiesci, ca-ci prénaturalu mi se vede a- ceea, ca dreptulu limbei municipiloru secuiesci se cu-vine maioritatei populatiunei, ori de ce nationalitate se fia aceea.

Si asia dara aceea, déca in municipiile din comi-tate — unde absolut'a maioritate va fia elementului ro-manu si limb'a afaceriloru va fia romana, se nu o so-cotésca de constringerea s'a, de o nedreptatire a limbei magiare, ca de nu dobendesce multu in privinti'a acést'a natiunea magiara in comitate, Ilustritatea S'a se póte mangaiá, ca cu atatu mai multu dobendesce in scaunele secuiesci, unde limb'a afaceriloru va fia cu buna séma cea magiara si nu cea romana, pentruca maiori-tatea absoluta aici va fia eara cea magiara, pentru ca asia merge un'a cu alt'a, si asiá, déca neci romani nu se voru poté gelui, ca li se face nedreptate in scaunele secuiesci, déca si aici limb'a municipiului va fia cea ma-giara, alésa de corporatiunea aceea, care are dreptulu de a alege si deputati la dieta, socotescu, ca fratii ma-

giari neci in comitate, unde va fi in preponderantia elementului romanu, deca s'ar introduce in municipiile comitatelor de limb'a afacerii cea romana nu ar ave cauza de a se gelui, ca i se face nedreptate natiunei magiare.

Ce se tiene de provocarea la drepturile istorice, eu sum acel'a, care cinstescu drepturile istorice, fara vreu se reflectezn pe prevenerabilulu si illustrissimulu Domnu si prietinu vechiu Fogarassy, cumuca eu epoch'a drepturilor istorice nu o defigu numai de atunci, de candu Transilvani'a s'a ruptu de oatra corón'a Ungariei si s'a facutu provintia deschilinita de celelalte, ci me ducu pana acolo, decandu natiunea magiara au intratu in Tranni'a.

Natiunea magiara, candu a intratu in Tranni'a, nu a supusu pe natiunea romana cu puterea armelor, ci la Esculeu au datu mana fratiésca, si propria voluntate — dextram dantes — cumu dice Anonimulu istoricu magiaru si au alesu natiunea romana siesi si de duce, pe ducele magiariloru Tuhutum; asia dara aci su pacta conventa ei dreptulu istoricu alu romaniloru, ca romanii au primitu in societatea drepturiloru sale politice pe nobil'a natiune magiara, cu care au impartitu asemenea tote beneficiurile si bunatatile patriei sale.

Acumu dara, candu dupa avutulu nostru dreptu istoricu pretindemu si noi egalitate de drepturi fačia cu colocutórele natiuni, si poftimu se ne impartasimu si noi precumu din alte beneficiuri ale patriei, asia si din dreptulu limbei, nu ar trebui se ne uitamu numai la dreptulu istoricu, ci si la aceea, ca fiasicare nationalitate, ce felu de greutati ale patriei si in ce mesura pórtá? si atunci aceea natiune, care se va aflá a supportá din greutatile patriei o parte mai mare decatu alt'a, aceea neci decatu nu se va poté rusiná, deca va pofti cá si din beneficiurile patriei se fia impartasita cu o particica mai bunisióra intr'atat'a, incatu supporta si din greutati o parte mai mare decatu alta natiune. Acést'a ar fi numai o dreptate, cá in acea mesura, in care se impartasiesce cineva la greutati, se se impartasiésca si din bunatati.

Asia dara socotescu, ca in propusetiunea mea neci o nedreptate nu se cuprinde, pentru neci o nationalitate din Tranni'a, si neci in gíndulu meu n'a fostu, cá se constringu drepturile celorlalte nationalitati.

Ce se tiene de cea ce a reflectatu Ill. S'a D. comesu C. Schmidt, ca inca nu ar fi cu cale, cá se aléga corpulu acela alu municipiului limb'a municipala, care are dreptu se aléga deputati la dieta, pentruca legea acést'a electorala e provisoria, trebuie numai atat'a se dechiarezu, cu eu nu am intielesu legea electorala cea provisoria de acumu, ci am intielesu legea aceea electorala, carea o va face diet'a, cá se remana statornica si de aci inainte.

Din aceste motive dara eu remanu pe lenga propunerea mea. —

Macedonu Popp observa, ca D. dep. alu Sibiului C. Schmidt a avutu tóta dreptatea, candu a disu, cumuca Escelintia sa D. Metropolitu numai din ingrijire pentru venitoriuu limbei romane a facutu amendementulu seu.

Asiá este, si eu sum de acést'a convingere, cumuca Escelinti'a sa Metr. numai din ingrijirea cea mare pentru limb'a poporului seu in municipii a facutu aceea.

Ingrijire mare dicu, pentru ca se ne uitamu, cumu sunt astadi compuse municipiile séu comitetele comitatense in comitate? Afara póte de districtulu Neseudului si alu Fogarasiului, cea mai mare parte sunt de alta nationalitate, romanii de si sunt in majoritate in comitate — se afla in comitate numai dór' a 3. parte — inca o sciu, luandu afara comitatulu Dobocci, unde sunt in asemenea proportiune.

Din cauza, ca eu amu temere, ca si pe venitoriu póte totu camu asiá voru fi compuse — fiinduca lumea e sucita si retacita — si ómenii intortoca, sum de parere, ca alegatorii de deputati dietali — se aléga limb'a municipieloru; — fiinduca acestia in proportiune pórtá cele mai mari greutati; aru avé dar' si dreptu de a o alege, caci cine pórtá greutati, trebuie se se bucure si de binefaceri si drepturi.

De cumva §-lu acést'a din proiectulu regimului s'aru intari de lege, vomu vedé limb'a romana mai din tóte municipiele scósa afara, si vomu perde si ce amu castigatu in unele comitate prin neobosit'a strдания si zelu alu unoru bravi inteliginti romani, carii au adusu lucrulu pana acolo, de limb'a romana este egal indreptatita cu cea magiara.

Din aceste cause si eu spriginescu propunerea Esc. Sale Metropolitului in tóta estinderea.

Bologae in contra Metrop. si totu din motivele, din

cari se declarase si pentru §-lu 10 se declara si pentru §-lu alu 11. —

Eu adeca credu, dice, cumuca reprezentanti'a in comitatu, scaunu si districtu va se sté din oei mai vrednici barbati ai comitatului, districtului si scaunului, vá se sté din acei barbati, catra care are intregu comitatulu, districtulu seu soaunulu incedere deplina.

Mi se va dice ca nu sta asiá, ca e pagubitoria reprezentanti'a de astadi nemului romanescu. O credu, ba trist'a esperiintia, ni a datu si dovedi despre acést'a, inse nu vá fi totu asiá „non si male nunc et olim sic erit.

Eu amu credinti'a cea mai tare in inaltulu regimu, ca cu acea libertate, cu care ne da unu astufeliu de proiectu de lege, tocm'a cu aceea liberalitate si fora de intardiare ne vá dá si ocaziune cá se debatemu o lege municipale.

Si apoi Dloru! atatu din centru catu si din stanga, pre cumu si din partea acelora ce nu sunt reprezentanti aici, prin jurnale se dice necurmatu se fimu unii catra altii drepti (bravo!). Chiaru pentru aceea vomu lucrá dar' asiá (toti?! R.), catu se fimu drepti unii cotra altii, si fiindu drepti, vomu trebui se facemu astufeliu de legi comunale si municipale, cari se indestulesca atatu pre romani, catu si pre unguri si pre sasi, si asiá va aduce legea acést'a, seu §-lu 11 cele mai bune fructe. Eu credu ca tempulu nu e departe, catu de curundu vomu gustá din fructele aceste (Bravo Centru).

Puscariu J. respinge tóte amendamentele si alu Metropolitului si alui Eppu Fogarassy si Gull si alui Rusu si vré, cá municipiele se aiba o singura limba cu prerogativa preste celelalte, si apara proiect. regimului. Lui Rannicher ei reflectéza, ca Dluu, cá aparatoriu alu regimului, are se aperi numai proiect. reg., cu motive si argumente bine alese, dar' nu cu dechiararea positiva, ca nu se va poté inaintá spre intarire. (Bravo! din centru.)

Balomiri J. dupa ce respinge imputarile Puscariului si desvolta, ca dreptulu, care lu au individii, trebuie selu aiba si reprezentantiele compuse din ei, apoi urméza:

„Intr'unu municipiu sunt mai multe drepturi, cari nu potu fi totu intr'o forma reprezentate. Póte fi reprezentata posesiunea, póte fi reprezentata intieleginti'a, dar' nationalitatea nu, atunci s'ar face la celelalte interese o nedreptate. Eu socotescu si credn, ca diet'a e competente, si are dreptu a aduce o cheia pentru municipii cu respectu la interese. Cheia acést'a, in privinti'a limbei, nu o afliu mai drépta si mai potrivita, decatu in numerulu geneticu alu locuitoriloru. Pentru aceea se apropia propunerea Esc. Sale de principiulu acést'a. Mai incolo dice Dluu Gull, ca interesele trebuie se fia reprezentate, eu inca dicu, si tocm'a pentruca trebuie respectate, si pentru ca prin reprezentantia nu voru fi tóte reprezentate, pentru aceea trebuie se damu cheia, cá se fia intr'unu municipiu tóte reprezentate. Dintre interesele acestea, e celu mai ponderosu spiritulu tempului celu de presente domnitoriu nu numai in Transilvani'a séu Austria, ci in tóta Europ'a. Asiadara fiindu ca nationalitatea e limba, fara limba nu e nationalitate, socotescu, cumuca la §-lu acést'a si proiect. acesta de lege interesulu celu mai ponderosu este interesulu nationalitatii si nu altu interesu. Mai incolo dice Dluu dep. Gull, ca romanii ar avé de a multiumi dreptulu acesta fratiloru germani. Déca ar fi vorbitu D. dep. Gull in numele fratiloru germani ai sei, ad. deca ar fi avutu plenipotentia dela densii: atuncia i-asi raspunde, si asi aduce inainte faptele de multiumita, dar' fiinduca n'are insarcinare dela fratii germani, nu afliu cu cale acumu, cá se-i raspundu. —

Branu de Lemény apera earasi proiect. reg., si lung'a ouventare o finesce cu:

Inalta dieta! Eu in §. 11 alu regimului nu vedu de catu numai recunóscerea si susutienerea autonomiei municipaloru, care este bas'a autoimeii patriei. Nu vedu nece o umbra de periculu pentru limb'a romana, si érași in propunerea Esc. Sale metr. si regal. Siolutiu nu afliu nece o iota mai multa sigurantia in privinti'a acést'a, decatu in proiectulu regimului. (Bravo! din centru.)

In urma se alegu 2 vorbitori din ambele lagere.

Baritiu cá alesu: „Eu propunu urmatori'a modificatiune:

In municipii (comitate, scaune si districte) defige limb'a oficiala in afacerile municipale ale municipiului reprezentanti'a respectivului municipiu, care trebuie se fia asiediatu constitutionalmente.“

Propusetiunea lui Baritiu se susutiene.

Se punu amendamentele la votare si nu se primesce neci unulu, ci remane alu regimului cu majoritate. —

Atatu la alegerea vorbitoriloru, catu si la asiedierea vo-

tisarei din neintelegere se stirni sensatiune mare. — Siedinti'a se incheia. —

Siedinti'a a XXXIII. din 19. Septembrie.

Wittstock cu alti optu si G. Manu facu o interpelatiune la gubern r. pentru fondulu de vro 30 mii fl. formatu din tacele pentru pasu de arme (Waffenpass) intrebandu a) deca actele respective s'au transpusu guberniului? b) deca esista si in ce suma acelu fondu? c) se voru impartasi acele acte cu diet'a? Presedintele apromite inaintarea interpelatiunei si impartasirea respunsului la timpu, dupa care se continua desbaterile, care fiindu de celu mai mare interesu, nu vremu ale frundiari. — (Va urma.)

Novisimu dela dieta.

Siedinti'a XXXIX. din 1. Octombrie.

I. Dupa rectificarea protocol. s'a cetitu comitiv'a comisariului r. pe lenga care a impartasitu dietei a 3-a propusetiune reg. pentru compunerea ordinii de dieta.

In urm'a conclusului dietei s'a insarcinatu cu elaborarea acestui proiectu de lege o comisiune, care se va alege din despartieminte, si respective din fiacare despartimentu cate 2 membri, cu acést'a s'au insarcinatu presiedintii despartimentelor.

II. Se cetesce art. de lege pentru efeptuirea egalei indreptari a natiunei romane si a confesiunilor ei, care s'a impartasitu dietei prin comisariulu regiu dietale, si care s'a aprobatu de Mai. S'a c. r. si s'a tramisu dietei, cá prevediendulu cu formalitatile recerute se le substérna pentru sanctionare, aprobarea s'a facutu pe lenga trei modificatiuni, un'a in locu de „Statu“ — s'a pusu „Ardealu“ — alt'a in §-lu 2: si conduce afacerile loru eclesiastice intru intielesulu asiediamintelor loru canonice si dupa acea, scolastice etc., a trei'a in §. 6 va se dica, chiaru cumu sta in proiectulu regimului — (fara specificare de patente, ordinatiuni? etc.)

Diet'a a decretatu obieptulu acest'a de urginte si ca se va predá comisiunei, care a fostu insarcinata cu elaborarea proiectului cu acea inviatiune, cá acést'a in 3 dile se'si faca reportulu.

III. Se cetesce comitiv'a comisariului r. la rescriptulu imperatescu, prin care provóca diet'a, cá se aléga deputati in senatulu imperialu, cari deocamdata se se aléga din despartiamintele dietei si anume din despartiamentulu 1. si alu 2. cate 4 membri; din celelalte cate 3, ear' deca vreunu despartiamentulu lipsesce séu nu va voi se ia parte, atunci in locul acelor'a se voru alege altii din sinulu dietei.

Rescriptulu pomenesce si despre drumulu de feru prin Transilvani'a cá obiectu de pertractare in senatulu imperialu.

La obieptulu acest'a a disu Vaida L., ca ar trebui se róge diet'a pe Mai. S'a, cá tramiterea in senatulu imperialu se se mai amane, pana ce va fi diet'a gat'a celu puçinu cu cele 9 propusetiuni regesi si pana ce acelea se voru sanctioná de Mai. S'a

S'au facutu in privinti'a obieptului acestui'a mai multe propuneri.

Diet'a a decisu: ca obieptulu acest'a e urginte, si ca va alege din sinulu seu o comisiune din 12 membri, pe care o va insarciná cu elaborarea obieptului acestuia cu acea inviatiune, cá acea in 6 dile se-si faca reportulu seu, reportulu se se tiparésca si dupa impartirea lui intre membri dietei dupa 24 de óre se se iè la desbateri.

Alegerea membriloru s'a si intreprinsu. Resultatulu se va face cunoscutu in siedinti'a venitória, deocamdata se va face cunoscutu numai presiedintelui, care va impartasi acést'a cu membrii alesi, carii numai decatu 'si si voru incepe lucrarile.

In urma s'a cetitu si representatiunea, pe lenga care se va substerne proiectulu pentru legea de inarticularea diplomelor, si comitiv'a catra comisariulu regiu — care s'au si acceptatu.

Siedinti'a venitória se va face cunoscuta prin afigere pe parete.

Siedinti'a s'a incheiatu la $\frac{1}{2}$ 2 óre.

Publicatiune. Dupa o aratare a oficiolatlui din Treiscaune, in Nagyajta si Arini (Bölön) a pruruptu epidemii'a de vite, ceea ce se aduce la cunoscentia publica.

Brasiovu, 2. Oct. 1863.

Magistratulu cet. si distr. cá tribunalu.

— Diurnalele Vienei si ale Pestei se intreou cu coniecturarea, pentruce se intetiesce asia tare diet'a Ardealului pentru tramiterea la senatulu imperialu? Si apoi 'si respundu unele ca, pentrucá la desbaterile budgetului se fia reprezentata si partea de dincóce de Laita; altele pentruca acumu cata se se faca pasi si pentru cestiunea de Francfurtu si pentru tóte acele, cari sunt rezervate dupa constitutiunea din 26. Febr. numai senatului plenariu, si apoi cá cechii inoa se nu mai aiba cuventu a se retrage dela senatu. —

„Botsch.“ scie, ca indatu dupa alegerile la senatulu imperialu diet'a se va amana, — si numai despartiemintele voru lucra la proiecte, pana candu se se mai intrunésca diet'a in sesiune. —

Chronica din afara.

Din afara, afara de protestulu Prusiei la actele de Francfurtu si afara de demustratiunea, ca pecandu imperatulu Rusiei a decoratu cu ordinu pe gen. Murawieff pentru servitiulu facutu in contr'a poloniloru, Napoleon a facutu pe polonulu, principele Czartoryski, comandatoru legiunei de onóre, amu puté impartasi numai coniecturi de suptu orizontulu diplomatiei, cu care noi nu ne angustamu bucurosu colónele.

In Rusi'a se pregatescu lucrurile pentru unu resboiu in afara, malurile imperiului se inarmédia, si in Marea-Nègra precumu si la Odessa este demandata redicarea de intaritari de aparare.

O deputatiune mecsicana venise in Parisu si se duce la castelulu „Miramare“ la Triestu la Archiducele Ferdinandu Macsu spre ai castigá invoirea la ocuparea tronului Mecsicanu si a'lu incredintia de dorinti'a Mecsicaniloru.

Din tiér'a romanésca ne aduce „Monitoriulu“ secularisarea manastirei „Hersiova“ in districtulu Vaslui, Romani'a dincolo de Milcovu. Din manastire se face beserica de miru cu o scóla pentru pomenirea donatoriloru. Macaru de s'aru preface tóte manastirile in bes. de miru cu scóle, ca atunci mai lesne neamu mantui.

Nr. 457/civ.

Edictu de vendiare.

Dela judecatori'a deleg. a cerc. Branu se face de obste cunoscutu: ca la cererea esecutului D. Reutia Pupaza din Tohanu nou in contra D. Simion Puchiu din Sohodolu pentru platirea unei sume de 31 galbeni si 42 fl. v. a., s'au concesu vendiarea (realitatiloru) esecutului anume: casa de sub Nr. 275 in pretiu de 20 fl., cas'a de sub Nr. 275 in pretiu de 7 fl., curtea tienatóre de casa in pretiu de 5 fl., gradin'a cu 67 de pomi in pretiu de 20 fl., fanatia in marime de 1 jugu si 1440 \square^0 in pretiu de 80 fl., aratura in marime de 1475 \square^0 in pretiu de 60 fl. v. a., si diu'a de vendiare se determina mai antaiu pe 25. Oct. 1863, apoi pe 22. Nov. 1863 in facia locului anteamédi la 10 óre, cu aceia bagare de séma, ca nepotenduse antaia-óra face vendiarea cu pretiulu estimatiunei, va urma si mai josu de acésta.

Toti aceia, cari au castigatu vr'unu dreptu hipotecariu pe aceste realitati, se provóca, a si le insinua pana la diu'a de vendiare, ca-ci altufeliu siesi va avé de asi multiami urmarile.

Conditiiunile mai deaprópe ale vendiarei se potu vedé in cancelari'a judecatoriiei'

Branu in 22. Augustu 1863.

Puscariu.

2—3

ANUNCIU.

Subscribulu sentienduse cu sincera multiamire 'ndatoratu mai alesu onoratului publicu romanu, pentru concurintia cu care i au sprijinitu subsistintia in intreprinderea sa cá ospatariu dein Clusiu in ospataria „Cerbului“ sa ingrijitu, ca pe victoriu se fia in stare, a servi aceluasi onoratu publicu in una localitate de ajunsu, cu o comoditate mai acurata si corespondiatóre cerintelor calatoriei si petrecerei.

Cu estu scopu incependu cu diu'a Sant. Mihaiu a. c. st. n. va tiene descisa spre primirea multu onoratului publicu, atatu de locu, catu si calatoriu Ospataria „Husariului“ dein Clusiu, de sub numer. Casei 21 in Strada dein afara a Turdeji, si in aceia va starui pentru competintiele si pretiu celu mai moderatu a si prevede ospetii sei de tota Clasa dupa cuviintia, cu mancari, beuturi, sale de conversare, odai separate, jurnale de cetitu, cam dupa gustulu dictatu de onoratii partinitori, ne uitanduse neci de trebuintiele servitoriloru si cailoru de calatorie.

Fiindu siguru de 'ndestulirea stimatiloru óspeti, aduce aceste la cunoscentia publica, si cere désa certare si partinire a Onoratului publicu romanu.

Clusiu. 15. Sept. 1863 st. n.

gata spre servire Ospatariu

2—2

Lazaru Dragosianu.